
CZY WOLNOŚĆ KRZYŻAMI SIĘ MIERZY - GEN.. W. ANDERS W PARKU JORDANA

Autor: Aleksander Szumanski
11.02.2010.

CZY WOLNOŚĆ KRZYŻAMI SIĘ MIERZY?

KRAKOWSKI PARK DRA HENRYKA JORDANA

Podążając aleją 3 Maja w Krakowie dochodzi się do wejścia głównego Parku im. dr. Henryka Jordana. Aleja 3 Maja jest równoległa do krakowskich Błoni, unikalnego w Europie wielohektarowego pasa zieleni.

Tu właśnie na krakowskich Błoniach Jan Paweł II w czasie swoich pielgrzymek do ojczyzny celebrował msze św. i w obecności milionów Polaków wygłaszał niezapomniane homilie ku pokrzepieniu serc m.in. w czasie zniewolenia komunistycznego /1979 r/.

Historia powstania owego parku jest równie piękna jak sam park. Dr. Henryk Jordan był przemyslaninem, sam dzieckiem chorowitym, pochodził z biednej rodziny z Zakliczyna. Został znanym lekarzem i społecznikiem, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Być może śmierć jego 6 letniego syna spowodowała u niego zainteresowania krzewieniem sportu wśród młodzieży, które zaowocowały pasją życia. Tak oto zrodziła się jego koncepcja budowy rozległego parku, mającego służyć rekreacji dzieci i młodzieży.

I powstał w roku 1889 blisko 22 hektarowy park rozciągnięty pomiędzy miasteczkiem studenckim /ul.Reymonta, słynna „Nawojka”/, a al.3 Maja, jako część błoni czarnowiejskich, na terenach po wystawie rolniczo-przemysłowej. Zniwelowano więc tereny, posadzono krzewy i drzewa, uregulowano rzekę Rudawę /obecna al.3 Maja/, wytyczono ścieżki, urządzono place do gier sportowych.

Park w swoim założeniu miał służyć nie tylko rekreacji dzieci i młodzieży, miał również na celu podnoszenie ducha w narodzie i pobudzać do patriotyzmu. Sam dr. Henryk Jordan był wielkim polskim patriotą i z jego też inicjatywy art. rzeźbiarze Alfred Daun i Michał Korpala wyrzeźbili 45 popiersi najwybitniejszych Polaków. W czasie okupacji hitlerowcy zdewastowali park, a popiersia zostały uratowane przez Kazimierza Łuczywo. Po wojnie powróciły na dawne miejsca.

Od strony wschodniej przylegają do parku t.zw. Oleandry, kiedyś drewniane baraki, dzisiaj monumentalne gmachy; Dom Wycieczkowy, siedziba Związku Legionistów Polskich, Gimnazjum im.Królowej Wandy /projektował Adolf Szyszko-Bohusz/. To właśnie z Oleandrów 6 sierpnia 1914 roku na rozkaz Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego wyruszyła w boje I Kadrowa.

Obecnie na terenie parku znajdują się: mały stawek, boiska do gier sportowych, muszla koncertowa, piaskownice, zjeżdżalnie dla najmłodszych, rampa dla rolkarzy, place zabaw, siłownia, obiekt gastronomiczny zwany „Jordanówką”, liczne alejki, ławeczki i największa w Polsce galeria popiersi wybitnych Polaków. Wczoraj, 18 maja 2007 w parku im.dr Henryka Jordana dokonano odsłonięcia popiersia wielkiego Polaka gen. Władysława Andersa, wykonanego w brązie, dłuta art. rzeźbiarza Wojciecha Sieka. Popiersie odsłonięto w 63 rocznicę zdobycia Monte Cassino przez II Korpus Polski pod dowództwem gen.Władysława Andersa. Senat R.P. ogłosił rok 2007 rokiem gen. Władysława Andersa, aby młodym Polkom i Polakom przybliżyć postać tego męża stanu i dowódcy. Popiersie generała posadowiono w towarzystwie wybitnych i sławnych Polaków; Tadeusza Kościuszki, Mikołaja Kopernika, prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego, papieża Jana Pawła II, kard. Adama Sapiehy, Ignacego Paderewskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Zbigniewa Herberta.

Uroczystość otworzył prezes Towarzystwa Parku im. dr. Henryka Jordana Kazimierz Cholewa, inicjator powstania pomnika: „jakiś czas temu podjąłem decyzję, aby upamiętnić w ten sposób cztery postaci wielkich polskich patriotów XX wieku; Zbigniewa Herberta, pułkownika Ryszarda Kuklińskiego, generała Władysława Andersa i generała Fieldorfa „Nilla”. Dziś przyszedł czas na odsłonięcie popiersia trzeciego z nich” – powiedział prezes K.Cholewa.

W uroczystości wzięły udział poza pocztami sztandarowymi tłumy krakowian, widziałem łyzy w wielu oczach, szczególnie wówczas, gdy z towarzyszeniem reprezentacyjnej orkiestry wojska polskiego śpiewano „Czerwone maki” – Feliksa Konarskiego. Wzruszające były, niestety już bardzo stare postaci z opaskami AK. Stałem obok stareńkiej pani z opaską AK-LWÓW, też głęboko wzruszonej. Niestety nie zauważyłem harcerzy, a młodzież występowała śladowo. Byli natomiast „Podhalańczycy” i oni radowali serce swoją powagą patriotyczną i młodością.

Generał Władysław Anders urodził się 11 sierpnia 1892 roku w Krośniewicach, zmarł 12 maja 1970 roku w Londynie. Studiował na politechnice w Rydze. Ukończył kawaleryjską szkołę oficerów. Brał udział w formowaniu oddziałów I Korpusu Polskiego. W wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku dowódca 15 Pułku

---

Ułanów.

Od 12 września 1939 roku dowódca Grupy Operacyjnej Kawalerii „Anders”. Więziony przez 2 lata przez NKWD w lwowskich „Brygidkach”, następnie w Moskwie.

Od 4 sierpnia 1941 roku twórca i dowódca Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR, a po ewakuacji w 1942 roku wojska i ludności cywilnej do Iranu - dowódca Polskiej Armii na Wschodzie i 2 Korpusu Polskiego, którym dowodził w kampanii włoskiej w Bitwie o Monte Cassino. Od października 1944 roku do maja 1945 roku pełniący obowiązki Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych i generalny Inspektor Sił Zbrojnych.

Odznaczony m.inn. Krzyżem Komandorskim Orderu Virtuti Militari, francuską Legią Honorową. Położył szczególne zasługi przy wyprowadzeniu armii polskiej z ZSRR, jak i w Bitwie pod Monte Cassino.

Niestety nie odnalazłem w żadnej dokumentacji, ilu polskich bohaterów spod Monte Cassino oddało życie za wolność naszą i waszą.

Czy wolność krzyżami się mierzy ?

19 maja 2007 r.

Aleksander Szumański